

EUROPATRIDA

FRANCISCO OLIVEIRA
RAMÓN MARTÍNEZ
COORDS.

SWEDEN (Suède)

LARS NORDGREN
Faculty of Humanities
Stockholm University
(lars.nordgren@su.se)

INTRODUCTION

There is no evidence for direct contact with Ancient Greek literature in Sweden before the 16th century. In this time, students had started traveling south from Sweden to study at European universities. The first contact with Greek seems to be made by GUSTAF TROLLE (1488-1535). We know that Trolle used the Greek grammar by Chrysoloras during his studies at the university of Köln around 1511. Trolle started out as a law student, but later followed the lectures in Greek by Johannes Caesarii instead. After studies in Rome, Trolle became archbishop of Sweden in 1515 and played a major part in the events leading up to the Swedish reformation.

The first Greek texts composed in Sweden, to our knowledge, are written by LAURENTIUS PETRI GOTHUS (Lars Peterson from Östergötland, 1529-1579), who began his studies at the university in Wittenberg in 1557. The first two Greek texts in this collection consist of a salutation poem aimed at the reader, which is placed at the beginning of Laurentius' Latin poem *Strategema Gothici Exercitus*, and a prayer, placed at the end. This was most likely done in the fashion of contemporary German conventions. During his time in Wittenberg, Laurentius attended the lectures in Greek of Melanchton. At his return to Sweden in 1561, Laurentius was appointed preacher at the court of king Eric XIV, the eldest son of the recently deceased Gustav Vasa. In 1566, he was appointed first professor (in Greek) of the newly reinstated Uppsala University, and in 1574 he became archbishop of Sweden.

The third text in this collection also originates from the university world. The author, OLAUS MARTINI (Olof Mårtensson 1557-1609), attended the university of Rostock, where he became acquainted with a certain CHRISTIANUS BARTHOLDI (Christian Bertilsson Ruuth) from Vyborg, which at the time was a part of the Swedish kingdom. The text is a gratulatory poem, in celebration of Bartholdi receiving the grade of magister. Olaus himself had received the same grade the year before, 1583.

The 17th century saw an increase of Greek in Sweden, mainly at the universities. There are a lot of shorter texts from this time, such as *dedications* and *congratulations*, which are mainly found in collections or as paratexts to longer texts. The longer texts, either *orations*, a formalized speech used on ceremonious

occasions, or *dissertations*, which were used to prove qualification for an academic grade, are fewer. The author of a dissertation was often a professor, whereas the respondent was supposed to defend the thesis in a public defense, a *disputation*. HENRICUS MAGNI AUSIUS (Henrik Magnusson Ausius, 1603-1659) was appointed professor of Greek at Uppsala University in 1641, and wrote at least five dissertations entirely in Greek. His first dissertation presents 20 theses on the education of the young, according to the eighth book of Aristotle's *Politics* (1337a), and the fifth text presents a selection of these. PETRUS REZANDRUS, a student of Ausius, was the respondent of the dissertation (ἀποκρινόμενος), and also the author of the dedication, presented here as text four. In this case, it is directed at none other than the reigning monarch, Christina, Queen of Sweden, indicating that she was present at the public defence and perhaps also understood Greek.

The sixth text is a selection from an *oration* by JOHANNES PAULINUS (later Johan Lillienstedt, 1655-1732), who had studied at the universities of Åbo and Uppsala. In 1678, he presented the oration *Magnus Principatus Finlandia*, an epic poem in 379 verses, at Uppsala University. At this time, Finland was an integrated part of the kingdom of Sweden, although with a strong regional identity. Paulinus later revised and improved the oration, and then re-edited it in 1694. Paulinus pursued an official career, and was later appointed to the council of the realm, as well as advisor to king Charles XI and his successor, Charles XII.

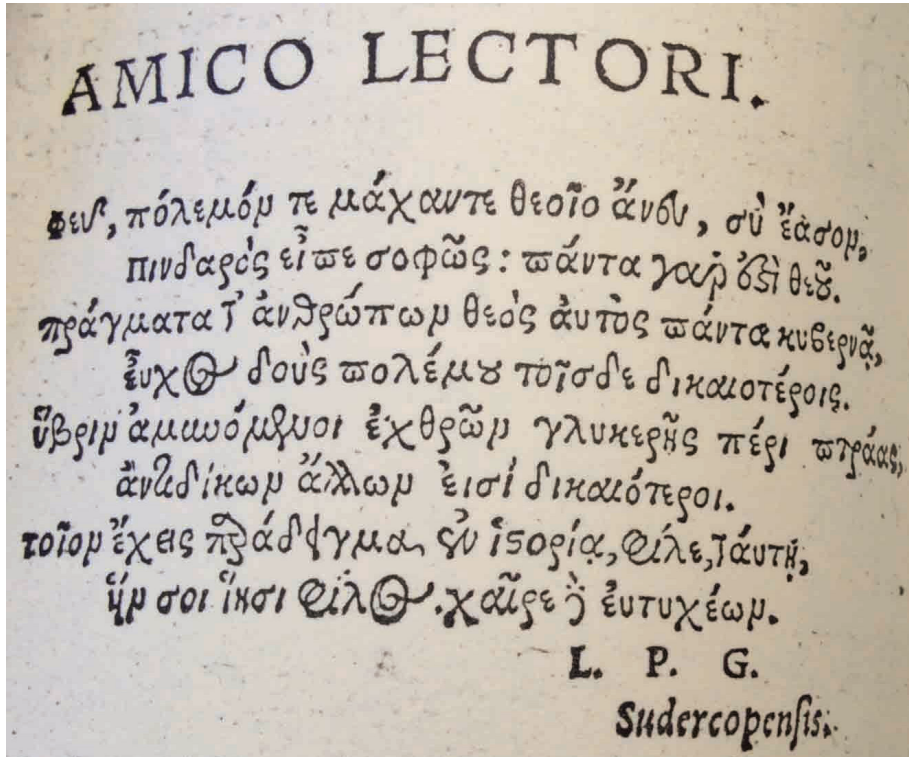
At the death of any member of royalty, and especially a king or queen, convention demanded that poems were written in order to celebrate and solemnize the occasion. Accordingly, following the death of king Charles XI in 1697, the signature E. RUNNERBERG (otherwise unknown) published a funerary poem, or rather a collection of poems, under the title *Europa in luctu*, "Europe in mourning". The poems are in 12 different languages, and all texts focus on lamenting the loss of the king. However, the text in Greek, which is presented as the seventh text, also takes the opportunity to mourn that Ἑλλάς is currently under Turkish control.

The eighth text presents a somewhat brighter image. CARL BRUNIUS (1793-1869) was a classical scholar, art historian, archaeologist and architect from Lund, and he also wrote poetry in Latin. However, in a collection of his poetry, there is also a single poem in Greek, celebrating the 25th year of the reign of King Charles XIV John of Sweden. This final example shows that occasional poetry of this kind has run as the main thread throughout the history of Ancient Greek in Sweden. It is also known that university professors still compose occasional poetry in Greek, but these poems are only presented privately, and have never been published.

TEXTS

1 & 2. SALUTATION AND PRAYER

Strategema Gothici Exercitus Adversus Darium. Laurentius PETRI GOTHUS, 1559

AMICO LECTORI.

Φεῦ, πόλεμόν τε μάχαν τε θεοῖο ἄνευ, σὺ ἕασον,

Πινδαρός¹ εἶπε σοφῶς: πάντα γὰρ ἐστὶ θεοῦ.

πράγματά τ' ἀνθρώπων θεὸς αὐτὸς πάντα κυβερνᾷ,

εὖχος δούς πολέμου τοῖσδε δικαιοτέροις.

ὕβριν ἀμυνόμενοι ἐχθρῶν γλυκερῆς πέρι πτράας,

ἀντιδίκων ἄλλων εἰσὶ δικαιοτέροι.

τοῖον ἔχεις παράδειγμα ἐν ἰστορίᾳ, φίλε, ταύτη,

ἦν² σοι ἴησι φίλος. χαῖρε δὲ εὐτυχέων.

L. P. G.

Sudercopensis.

(...)

5

¹ Cf. Pind. O. 9. 40: ἕα πόλεμον μάχαν τε πᾶσαν | χωρὶς ἀθανάτων.

² The original print has the sign for the diphthong υι instead of η.

Προσευχή περὶ τῆς ἐκκλησίας, ἀπὸ τοῦ Λαυρεντίου Γώθου.
 Πιλᾶσμα σέθεν θνητοὺς γηραιὸν χριστ' ἐλέησον,
 σοῦ γὰρ ἄνευ, δοῦναι μηδενός ἐστι βίον.
 νῶε κυβωτὸς ἔχει σε κυβερνήτην καὶ ἄνακτα
 μοῦνον, ἀλύξη ὅπως κύματα πίκρα μόρου.
 ἐν πατρίδος γαίῃ ὀρθῶς ἐκκλησία αὐξοῖ, 5
 δὸς ξένιον λάφ ποιμένα πάντα σέο.
 ἐσπέρα ἦλθε, βροτῶν μετὰ ἡμῶν χριστέ σὺ μείνον,
 μήποτε σεῖο φάος βούλου ἀπολλύμενον.
 ἀνδροφόνου θυμὸς δεινὸν γ' ἐχθροῖο κάκιστος,
 ἐν ὄσμιο τέλω, πλειάτε πάντα φόνου, 10
 ἀλλὰ χρόνῳ, μῶλον πολυδάκρη πᾶνε μόναρχε,
 θροῖνον ἅπαντα, μόλων βέλτερε λύσον ἄναξ.
 AMEN.

3. CONGRATULATIONS TO A FELLOW STUDENT

Olaus MARTINI, 1584

Τοῖς ἀγαθοῖσι σοφοῖστε, κλέος μέγαλειον, ἀρέσκειν,
 Εὐδόκιμον τούτων καὶ ἰθειῆσι δίκησι³
 εἶναι, καὶ δοκέειν γενναίης ἄξιον ἄλφης.
 Οἱ γὰρ φρασσάμενοι παμπόλλη πράγματα σπούδη,
 Ὅτου τὴν τιμὴν τινὶ δεῖ δοῦναι φρονέουσι, 5
 Ὡς τε φάος δύναται λάμπρον ζόφου ἠερόεντος⁴
 Χωρίζειν, ὅστις κατέχει εὐρώστατον ὄμμα.
 Μήδε τρέπουσι ἐκείνους εἰς τὴν χεῖρονα γνώμην
 Τυφλὰ παθήματα, οἷσι τὰ μὴ καλὰ καλὰ δοκοῦσι
 Τὸν γὰρ νεῦν ψήφου πάσης ποῖουσι ὀρισμον, 10
 Μηδ' ἀλογίστως ἀλλὰ λόγον κατὰ πάντα ποιοῦσιν.
 Ὅλβιος οὖν καὶ εὐδαίμων, ὅς ταῦτα νοήσας,
 Σαυτὸν ἔχειν ὄντως ἐν ζῶῃ πάση ἐθίζει,
 Ὡς ἀγαθοῖσι σοφοῖς τε καλῶς κεχαρισμένος ἦσι·
 Ταῦτ' ἐγὼ ἐννόεω τοι συγχάιρω φίλ' ἄριστε 15
 ΧΡΙΣΤΙΑΝ', ὅττ' ἐπιτήδευσιν καὶ ἦθος ἀγαυοῖς
 Ἄνδράσιν ἀξιοτέκμαρτον⁵ παρέχη, τε καὶ ἄυτων
 συμφωνούντων, νῦν σοι τιμὴ καλὴ ὀπαδῆ·
 Ἄλλ' ἐγὼ εὐχόμενος χριστὸν δωτῆρα ἐάω
 εἰμι, σὲ ὡς σκεῦος ποιήσῃ χρήσιμον οἴκτου 20
 Σὴ δὲ ἐπιφροσύνη διὰ μακροῦ συμφέρῃ ἡμῶν

³ Cf. hHom. Cer. 152; Hes. Th. 86; Op. 36.

⁴ Cf. Hom. Il. 21, 56; hHom. Cer. 337, 402; Hes. Th. 653, 658.

⁵ Cf. Xen. Mem. 4.4.10.4: ἀξιοτεκμαρτότερον.

Τῆ πάτρη, καὶ ὀρθῶς τὴν νεότητα κομίσης
 Ἦν ἕξεις νοστήσας σοὶ καταπιστευθείσαν
 Καὶ οἶες χριστοῦ σὴ ἀλδαίνωσι μερίμνη.

4. DEDICATION TO QUEEN CHRISTINA OF SWEDEN

Petrus REZANDRUS, 1648

Κύδος, Κράτος, Ἀρετῶν τε Βασιλικά Κοσμήματα
 Κυρίαν Μεγίστην,
 Κ. ΧΡΙΣΤΙΝΗΝ,

Ἀνάσσην τῶν Ἀρκτῶν Μεγαλοπρεπεστάτην τε καὶ Εὐτυχεστάτην,
 τῆ Ἐκκλησίᾳ ἐν τοῖς παροῦσι Καιροῖς δεινῶς Κεκα-
 κωμένη, ἅμα καὶ τῷ κοινῷ Πολυωφελε-
 στάτην, ὑγιαίνειν, τὴν βασιλείαν
 εὐδαιμονέστατα διοικεῖν

εὐχεται
 ταπεινότητος ὑποχείριος
 ΠΙΕΤΡΟΣ ΡΕΖΑΝΔΡΟΣ.

5. ON THE EDUCATION OF THE YOUNG

Henricus MAGNI AUSIUS, 1648

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ

Δημοσθένης, ἀπάντων λέγειν δεινότητος, ὃν καὶ ὁ Φάβιος, τοὺς λόγους ποιεῖσθαι νόμον καὶ κανόνα μαρτυρεῖ γεγονέναι, ἐρωτηθεὶς πότε, τι ἂν ἐν τῇ περὶ τοὺς λόγους δεινότητι πρῶτον εἴη· ὑπόκρισις ἀπεκρίθη· ἔπειτα τι δεύτερον, τι τρίτον ἠρωτημένος, πάλιν ὑπόκρισις εἶπεν. μνηῶν πᾶσαν τὴν τῶν λόγων ἐξοχὴν ὑποκρίσεως εἶναι; ὑπόκρισιν τοῦ λόγου ψυχὴν ὑπάρχειν, ἥς χωρὶς λοιπὰ μέρη ἄψυχα. Παραπλησίως, ἕαν τις, τι ἐν τῷ βίῳ κοινῷ πρῶτον, μέσον, ἔσχατον ζητήσῃ, ΤΗΝ ΤΩΝ ΝΕΩΝ ΠΑΙΔΕΙΑΝ. Μείζω γὰρ πρὸς τὸν βίον κοινὸν ἢ παιδεία, ἢ πρὸς τὴν, ἐν τοῖς λόγοις, δεινότητα, ῥοπήν ἢ ὑπόκρισις ἔχει. Ἐπὶ πλείον τὸ εὖ ζῆν, ἢ τὸ εὖ λέγειν, διατείνεται. Τοῦ ζῆν τὴν φύσιν αἰτίαν ὑποληπτέον; Τοῦ δὲ καλῶς ζῆν, τὴν ἐκ τῶν γραμμάτων συγκεκριμένην παιδείαν. Ἄρτος σώματι τροφή, ψυχῇ δὲ μάθησις ἀγαθὴ, ἥς καρπός, ἐν εὐτυχίαις κόσμος, ἐν δὲ ταῖς ἀτυχίαις καταφυγὴ. Ταῦτα νοῶν, προειλόμην συντόμως περὶ τῆς τῶν Νέων παιδείας διαλέγεσθαι. Καὶ μεγάλης οὔσης ἀμφισβητήσεως, πότερον δημοσίαν, ἢ τὴν κατ' ἰδίαν ἀμείνω νομιστέον. Ἄλλος γὰρ ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις⁶

Μετὰ τοῦ Ἀριστοτέλους, πολὺ τὴν δημοσίαν διαφέρειν, φανερόν ποιεῖσθαι· ἠγούμενος μὴ δεῖν περὶ τὰς ἔριδας, τὰς οὐδὲν ὠφελούσας; ἀλλὰ περὶ τὰς

⁶ Cf. Hom., *Od.* 14, 228: ἄλλος γὰρ τ' ἄλλοισιν ἀνὴρ ἐπιτέρπεται ἔργοις.

πράξεις, τὰς χρησίμους, διατρίβειν.

ΘΕΣΙΣ Α΄.

Πρῶτον, κατὰ τὸν Ἀριστοτέλη, γνῶναι δεῖ, οὐκ ἀτόπως τὸν νοῦν πίνακι, ἢ γραμματεῖω εἰκάζεσθαι, ἐν ᾧ μηδὲν ἐστὶν ἐντελεχεία γεγραμμένον, πάντα δ' ἱκανὰ ἐγγράφεσθαι. Ὡσπερ ἀγρὸς οὐκ εἰργασμένος, οὐδὲν, ἢ ἄκανθας, αἶραν, γαλιόψεις, καὶ τὰς λοιπὰς ἀχρήστους καὶ βλαβερὰς βοτάνας προσφέρει· οὕτω καὶ ὁ νοῦς οὐκ ὀρθῶς ταῖς ἐπιστήμαις καὶ ἀρεταῖς πεπαιδευμένος πολὺ τοῦ δέοντος διαμαρτάνει. Ἡ μὲν ὄρασις ἀπὸ τοῦ περιέχοντος ἀέρος λαμβάνει τὸ φῶς, ἢ δὲ ψυχὴ ἀπὸ τῶν μαθημάτων.

B.

Ἀμαθίας σφόδρα τὰς πολιτείας ἢ τὸ κοινὸν βλαπτούσης, χρὴ τοὺς ἐν ταῖς ἀρχαῖς ὄντας, οὐ μόνον αὐτοὺς λογίους εἶναι, ἀλλὰ καὶ ἀκριβεστάτην περὶ τῶν ἀρχομένων, ἔνεκα τοῦ καλῶς καὶ ὀρθῶς παιδεύεσθαι, σπουδὴν ποιεῖσθαι. Ὅρθῶς παιδεύεσθαι ἀναγκαῖον· οὐ γὰρ ἔλαττον ἐστὶν ἔργον τὸ μεταμανθάνειν τοῦ μανθάνειν ἐξ ἀρχῆς. Τοῦτο καλῶς οἶδεν ὁ Τιμόθεος, ὁ αὐλητῆς, διπλοῦν μισθόν, ἀπὸ τῶν μαθητῶν αἰτήσας, τοῦ τὰ τῆς τέχνης διεστραμμένα μεταδιδάσκειν χάριν, καὶ τὰ ὀρθὰ διδάσκειν.

Γ.

Ἀπείργειν δὲ τοὺς ὑποχειρίους τῆς ὀρθῆς μαθήσεως κακοθήειά ἐστιν, ἦν ἐπὶ τὸ χεῖρον δεῖ ὑπολαμβάνειν: οὕτως Ἰουλιανὸς ὁ ἀποστάτης ἐκώλυσε τὰ τῶν χριστιανῶν ἀσκήματα. (...)

6. *MAGNUS PRINCIPATUS FINLANDIA*

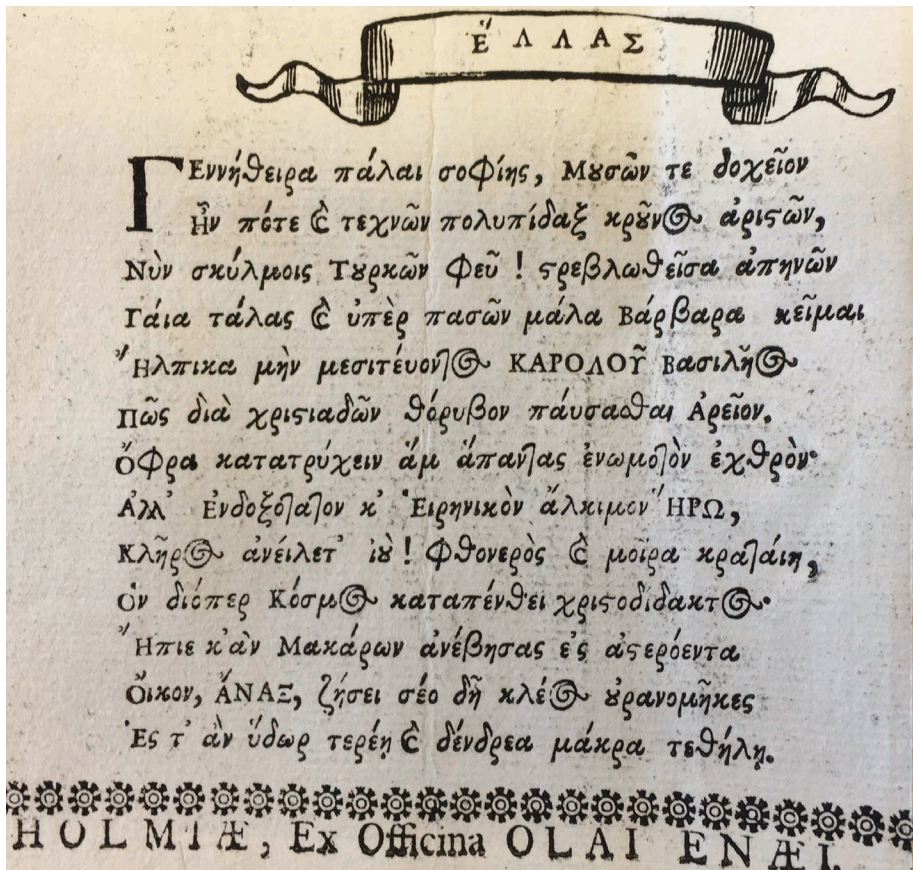
The Great Principality of Finland

Johannes PAULINUS, 1694

(...)

Ἔστι δὲ ΦΙΝΝΟΝΙΗ, κρονίους Φεννιγγίη, αὐτὰ Κλίματα Ἡπείρου, ἃ μεταξὺ σκελοῖν πολυφλοίσβοιν Βαλθικὸς Ὠκεανὸς κ' ἔνθεν καὶ ἔνθεν εἰργει.	<i>Situs</i>	55
Ἐνθάδε ταπρώτιστα Θεοῦ δι' ἀμύμονα πομπὴν <i>Primi incolae</i> Μητιέτου, ἤδη μάλα μυρίοι αὐ λυκάβαντες, Παῖδες ἐπεισῆλθον μεγαλήτορες Ἰαπετοῖο. Οἱ δ' ἄρα Φιννονίων πρῶτοι Πατέρες τε Γενάρχαι τ' Οὐτ' αἰσχυνόμενοι ᾤκουν τάδε τέρματα Κόσμου		60
Οἱοὶ ἀπαὶ θορύβων μέσσης χθονός, ἤσυχον ἤξαν Αὔθι βίον μάκαρες δεινῶν ἔκτοσθεν ἀπάντων Νόσφι πόνου στυγεροῦ καὶ γυιοκόρων μελεδῶνων Εἵκελον Ἀθανάτοις αὐτάρκεα θυμὸν ἔχοντες. Γαῖα δὲ ζεῖδωρος καρπὸν τούτοισιν ἔνεικεν		65
Ἄφθονον εἶν ἰδίοις, ὥστ' οὐποτε δεινὴ Ἀνάγκη Διζομένους βίστον διὰ ἡεροειδέα Πόντον Κινδυνευέμενα ἐνὶ κύμασι πορφυρέοισι.		

Τὼς ζώεσκον· Ἄτὰρ τοῖς ὄμβριμον ἔργον Ἄρης
 Οὐτ' ἔμελ' οὔτε ξίφος λαιμητόμον ἀμφεβάλοντο. 70
 Δούρατα, Τόξα Βέλη τ' οὐκ οἶδασιν οὔτ' ἐδέοντο
 Ἄσπίδος, οὐ Κόρυτός ποτε. ὦ Κοκῦαι ὑπέρολβοι!
 Ὅφρα δὲ μὲν Κύρος, Πέρσαις ἐνὶ πᾶσιν Ἄριστεύς,
 Ἔντεσι νικοφόροις γαῖαν γ' ἐλέλιξεν ἄμετρον,
 Ὅφρα Πανελλήνων Εὐχος κόσμοιό τε Δεῖμα 75
 Θεῖος Ἀλέξανδρος δι' ὄλην ἠπειρον ἀνύσσας
 Πλήθει ἀμαιμακέτῳ πόλεας μὲν ἔπερσε βροτούς τε,
 Ὅφρα δὲ Ῥωμαίων στρατὸς ὄμβριμος Αἰχμητῶν
 Λαοὺς αὔ, ὀπόσοι ὑπὸ πανσκότου ὄμματα Φοίβου
 Ναιετάουσ', ὑπὸ ζεύγος ἄγων περιέδραμε κόσμον, 80
 Τόφρα δὲ Φιννόνιοι ἐνὶ δώμασιν ἀσφαλέεσσι
 Ἦσυχοι ἠδ' ἀδεεῖς ἰδίην χθόνα γηπονέοντες
 Πάμπαν ἐλευθέριοι πατρίους μὲν ἔτισκον ἄνακτας
 Αὐτόματοι, οὔτ' ἔσκε Βίη οὔτ' ἔσκεν Ἀνάγκη
 Οὐδέ τ' Ἀπειθειή ποτέ. ὦ Κοκῦαι ὑπέρολβοι! 85
 Τὼς ἄρα Φιννονίοις οὐ μὴν, τό νυ Σῶμα, παλαιοῖς
 Μειζόνα ἐσθλὰ ποθέμμεν ἔην εὐδαίμοσι πάγχυ,
 Ἄλλ' ἀτυχή ψυχὴν αἰ αἰ! παντλήμονες ἦτε
 Ἀρχαῖοι Πατέρες! μάλα συχνὸν αἰ αἰ! χρόνον ἦδη.
 Γνήσιον ἀγνοοῦντες Κτίστην ἔτυμόν τε Λυτρωτὴν
 Δάκτυλον ἠδὲ Θεοῦ, κραδιῶν Παρακλήτορ' ἀθύμων,
 Ἄλλοτρίους ἐσέβεσθε Θεοῦς, τοίων ἐπὶ βωμοῖς
 Ἔρδοντές γ', οἳ μήτε Βίον γ', οἳ μήτε Νόημα,
 Ὅμματ' ἢ Οὔατ' ἔχοντες ἀπλᾶ στελέχη ἐπέλοντο. 90
 Ὑψιμέδων δὲ Πατήρ, ᾧ μήτ' εὐνούστερον ἄλλο,
 Τήνδ' Εἰκαιοσύνην ἐνόησ' οἰκτίρμονι θυμῷ
 Καίγε τέλοςδ' ἔτι Φιννονίους ἐχθρούς περ ἐόντας
 Δέξατο ναί ῥα Φίλους, Θεῖων μιμήματ' ἀνεῖλε
 Ψευδαλέων, αὐτὸν δειλοῖς φανέρωσεν ἐφετμὰς
 Δηλώσων λαμπράς, πῶς δεῖ Ἐ Θεὸν θεραπεύειν. 100
 Ναί, ᾧ Πατρὶς ἐμή, μάκαρ ἦν αὐτὴ γέ σοι ὥρα
 Τήνδε φέρουσα χάριν Θεόθεν πρῶτ'. Ἀλλὰ μὲν οὖν γε
 Πουλὺ μακαρτέρη, ἢ σε λίαν πόρρωθεν ὁδοῖο
 Πλαζομένην μετέπειτα στρεβλοῦ κακότησιν Ἀγωγῷ
 Ῥωμαίου τοῦ Ἀντιθέου τοῦ πάσαν ἐπ' αἶαν 105
 Τόφρα τετιμένου αὐτ' ὀρθῆς ἐπέβησε κελεύθου,
 Ἦν θεόπεμπτος Ἄνηρ ὁ μέγας Λούθηρος ἔδειξε. *Religio*
 Νῦν τί γὰρ οὖν ὥρης, τί γὰρ οὖν ποτε κάλλεος ἔσται
 Σῶμά τε ψυχὴν τ', ᾧ οἳ ἐμοὶ οὐ Φίννονες ἦδη
 Κοσμεῦνται Θεόθεν; Τίς ἄρ' οὖν ἀρνήσεται, εἰ μὴ 110
 Ζῆλος αἰεὶ κακόχαρτος, ἐνὶ πρώτοισιν ἀριθμεῖν
 αὐτοὺς ἐνναέταισι χθονὸς τῆς παμβασιλείας;
 (...)

7. EUROPA IN LUCTU

Europe in mourning
 E. RUNNERBERG, 1697

ΕΛΛΑΣ

Γεννήθειρα πάλαι σοφίης, Μουσῶν τε δοχεῖον
 Ἦν πότε καὶ τεχνῶν πολυπίδαξ κροῦνος ἀριστῶν,
 Νῦν σκύλοις Τουρκῶν φεῦ! στρεβλωθεῖσα ἀπηνῶν
 Γαῖα τάλας καὶ ὑπὲρ πασῶν μάλα Βάρβαρα κείμαι
 Ἕλπικα μὴν μεσιτεύοντος ΚΑΡΟΛΟΥ Βασιλῆος
 Πῶς διὰ χριστιαδῶν θόρυβον παύσασθαι Ἄρειον.
 Ὅφρα κατατρύχειν ἅμ' ἀπαντας ἐνωμοτὸν ἐχθρὸν
 Ἄλλ' Ἐνδοξότατον κ' Εἰρηνικὸν ἄλκιμον ἩΡΩ,
 Κλήρος ἀνείλετ' ἰοῦ! φθονερός καὶ μοῖρα κραταίη,
 Ὅν δίοπερ Κόσμος καταπένθει χριστοδίδακτος
 Ἦπτε κ' ἂν Μακάρων ἀνέβησας ἐς ἀστερόεντα
 Οἶκον, ἌΝΑΞ, ζήσει σέο δῆ κλέος οὐρανομήκες
 Ἐς τ' ἂν ὕδωρ τερέη καὶ δένδρεα μάκρα τεθήλη.

5

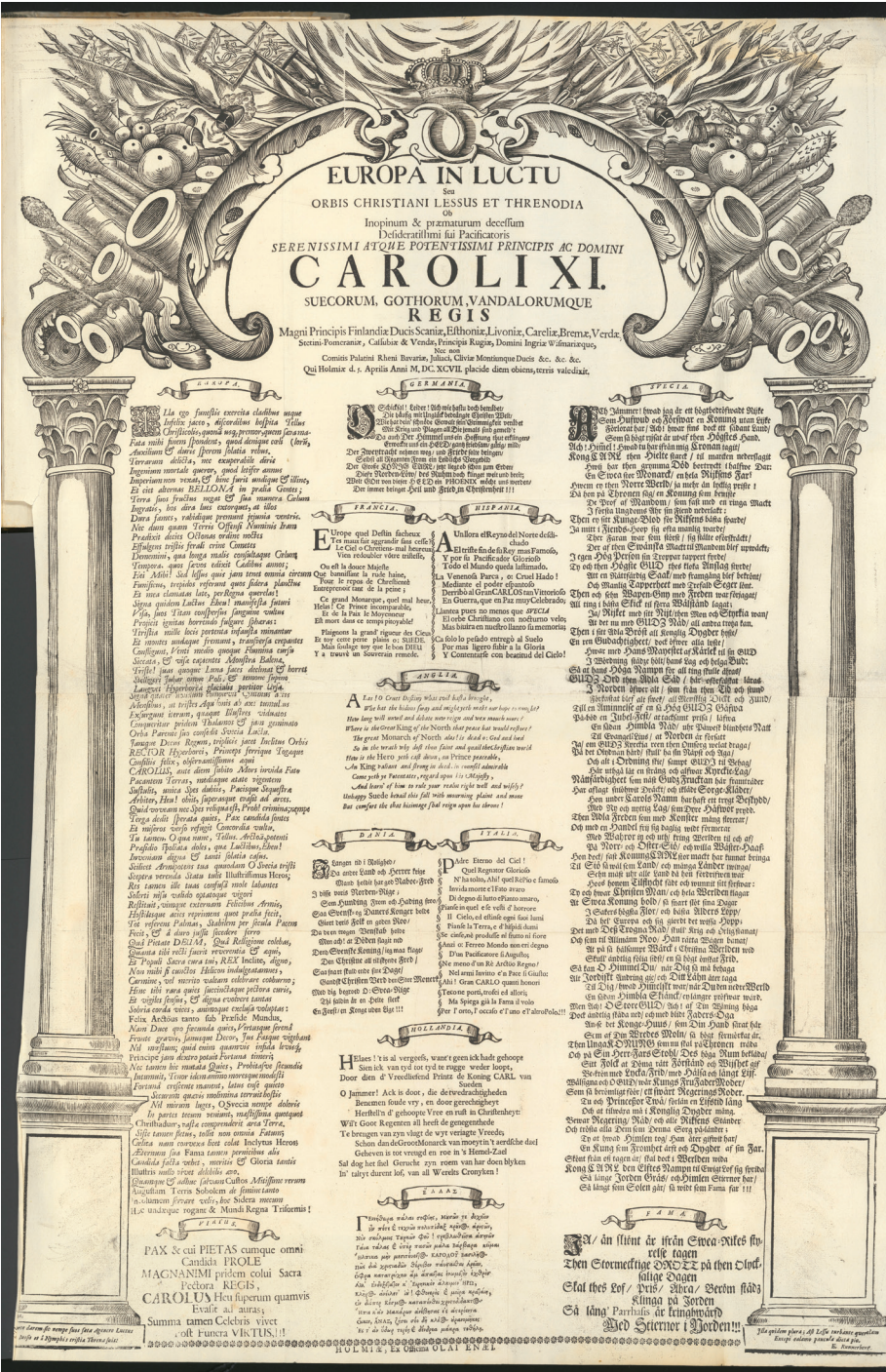
10

8. IN HONOUR OF THE 25TH YEAR OF THE REIGN of King Charles XIV John
Carl BRUNIUS, 1843

Σεβαστῶ Καρόλω ἰδ' Ἰωάννη
Σβεόνων καὶ Νορβεγίων
εἴκοσι καὶ πέντε ἔτη
βασιλεύσαντι.
αωμγ'

Πέντε καὶ εἴκοσ' ἔτη Σκανδείας κλειτὸς ὄρεσσι
Καρολίδης ἀγαθῇ ἐμβασίλευσε τυχῇ.
Τοιγὰρ Νεστορέφ Μοῦσαι ἐπίηρα φέρουσαι
αἰῶνι τούτου καλὸν ἀγοῦσι χορόν.
Πῶς μὲν, Λουνδιάδες, τοιοῦτον ἀείσετε φῶτα, 5
ὃς βουλαῖσι μέγας καὶ πολέμοισι μέγας;
Οὐδὲ τοσοῦτος ἔην ἀγοραῖς πολύμητις Ὀδυσσεύς,
οὐδὲ τοσοῦτος ἔην ἔγχεσιν Αἰακίδης·
Οἱ πολλοῖς ἔτεσιν μόγις ἐν πτολίεθρον ἔπερσαν,
οἱ στόλον ἠδὲ φίλους πάντας ὄλεσαν ἐοῦς. 10
Ἔσσα δὲ Καρολίδης κατὰ μῶλον Ἄρηος ἔρεξεν,
ὅσσα δὲ κοιραρέων, ὅσσα δ' ἔρεξεν ἄναξ;
Ἐξ ὧν εὐμαρές ἐστ' ἄλλω ποιῶσαι Ὀμήρῳ
ἠμὲν Ὀδυσσειᾶς ἠδὲ καὶ Ἰλιάδας.
Οὐ μὴν, Καρολίδη, γένος ἡμιθέων βασιλῆων, 15
σκῆπτρον ἔχεις, ἀρετὴ σκῆπτρον ἔδωκε τεῖν.
Τικτούση δέ σε μητρὶ παρεστήκασι φέρουσαι
ἔξειης Μοῖραι ἀγλαὰ δῶρα θεῶν.
Ἡβῶντι νόον μεγαλήτορα Παλλὰς Ἀθήνη,
ὄπλα καὶ ἠνορέην ὥπασε θεοῦρος Ἄρης. 20
Ἰφθίμη πίσυνος κραδίη καὶ ἀγήνορι θυμῷ
ἀνθρώπων μερόπων ἔθνεα πολλὰ δαμᾶς.
Ὡς μὲν χειμάρρους ποταμὸς προσβάλλεται ὄχθαις,
ῥηϊδίως τε δόμους ἄλλα τε πάντα φέρει·
ὥς καὶ ὄρινομένη μεγακῆτεα πόντον ἄελλα 25
ναυσὶν ἐπι γλαφυραῖς κῆρα βροτοῖσιν ἄγει·
ὦδε σὺ δυσμενέων καταβάλλεις τείχεα πολλῶν
ἰφθίμας ψυχὰς Αἰδονῆι διδούς.
Σὴν δις δ' ἐγχείην καλλίρροος ἔτρεσε Ῥήνος,
ἠδὲ πάλαι ποταμῶν ἔτρεσε Θύβρις ἄναξ. 30
Σεῦ τε παρερχομένοιο πατὴρ ἐκάλυψε βαθείαις
Γλώμηρος δίναις ἀχνύμενος κεφαλῆν.
Μάρτυρες ἀγλαῖης Οὐλμη τε καὶ Αὐστέρλιζα,
καὶ Λυβεκκαίων Λιψιάδων τε πόλεις.
Ἔσσύμενός τε τεῆς πειράζειν Νήριγος αἰχμῆς 35
ἔξαπίνης ἀγαναῖς πείθεται ἐννεσίαις.

Ειρήνην δ' ἀσπαζόμενος λαότροφον ἔργα
 Δήμητρος καὶ ὁμοῦ Παλλάδος ἔργα φιλεῖς.
 Ὅστις ταῦτα σὰ πάντα διελθεῖν κλεῖα δύναιτο; 40
 πῖμπλησ' ἀμφοτέρους ἡελίοιο δόμους.
 Εἰ μὲν Καρολίδης ἐναλίγκιός ἐστιν ἐν ὄπλοις
 Καίσαρι, τοῦ δὲ βίης κρείσσονα θυμὸν ἔχει.
 Χωομένοιο κακοῖς λόγος ἀστεροπαῖσιν ἔοικεν,
 χαίροντός τ' ἀγαθοῖς ὄψι γλυκίων κιθάρας.
 Ὠθῖνος, μέγα θάμβος, ἐπὶ τραφερὴν τε καὶ ὑγρὴν 45
 τηλόθεν εἰσανιῶν ἔπλεε νηϊ θοῆ,
 οὔρος δ' ἔμπρησεν μέσον ἰστίον, ὅστ' ἐποτείτο
 ὥστε διὰ νεφῶν ἔρχεται ἡέλιος·
 τοῖος, Καρολίδη, θείαν κληρούμενος αἶσαν,
 οὐ τρομέων πέτρας μακρὰ κέλευθα θέεις. 50
 Ὅσσα μὲν οὔτις ἀνὴρ κρατερός περ ἐὼν πολεμίστης
 εὐχέσθαι δύναται, τόσσα σὺ δ' ἐξανύεις.
 Εἴ κεν μὴ πάντεσσιν ὁμοῦ φιλείοντο μονάρχει,
 οὐ πάντες γε θεοὺς κάρτα σέβουσι βροτοί.
 Δυσπαλῆς εὐθείαις διακρίνειν πάντα δίκαισιν 55
 ἀνθρώπων, χαλεπὸν πᾶσι βροτοῖσιν ἀδεῖν.
 Ἄνδρι καὶ ἀργαλέον περ ὄραν πρόσσω καὶ ὀπίσσω,
 ἔργμασιν ἐν μεγάλοις ἄλλυδις ἄλλο ῥέπει.
 Ἀλλὰ, φίλοι, θαρσεῖθ', ὡς αἰετὸς ὄξυβλέπτῃς
 ἀγρυπνεῖ καιροῖς Κάρολος ἡμετέροις. 60
 Καὶ τούτου σοφὴ στυγερὴ ἀπαμύνεται ἄτη,
 ὡς ὅτε νύξ σκοτὴ οὐρανίῳ σέλαϊ.
 Χαῖρε, γέρον βασιλεῦ, πάντων πολὺ φέρτατ' ἀνάκτων,
 Σκανδεῖας πύργος καὶ μέγα κῦδος ὁμῶς.
 Εἰσόκεν ὠκεανοῖο περίβρεμι οἴδματα Θούλην, 65
 καὶ κεν ἄμαξα πόλου ἄμμορός ἐστιν ἄλως·
 οὐνομα Καρολίδου μέγα τε κλέος οὔποτ' ὀλεῖται,
 δόξα τ' ἀποιχομένῳ ἔψεται αἶδιος.
 Ὅγδωκοντούτῃ βασιλῆα φυλάσσετε, Μοῖραι,
 ὅς κρατερὰς πολίων χεῖρας ὑπερθεν ἔχει. 70
 Εὐσεβίην τε καὶ εὐνομίην δότε πᾶσι πολίταις,
 ἠδὲ φιλοφροσύνην καὶ δότε σωφροσύνην.
 Ἄλλ' ὅτε, Καρολίδη, μεγαλήτορας ἐν πεδίοισιν
 εὖροις Βασιάδας τρίσμακαρ' Ἠλυσίοις·
 λαμπρότερόν τε φάος κεν ἴδοις βρίθοντά τε χρυσῷ 75
 δένδρεα κάργυρέας ἐν πετάλοισι δρόσους·
 δὴ τότε νῆα νέος διὰ κύματος ἄξει Ἰάσων
 πηδαλίοιο κρατῶν σεῦ πάϊς Ὅσκαρ ἐὺς.
 ἴλαος ἔσσο, καὶ εἰσορόων ἐς πατρίδα γαῖαν
 γηθήσεις καλὰς υἱέος ἐννεσίας. 80

(The original belongs to Uppsala University Library, Palmstiöldska samlingen 15)

BIBLIOGRAPHY

- AUSIUS, Henricus Magni (1648), Περὶ τῆς τῶν νέων παιδείας, Τετυπωμένη ἀπ' Ἑσχιλλου οὐ Ματθίου, Τῆς Ἀκαδημίας Τυπογράφου. (Dissertation, Uppsala).
- BRUNIUS, Carl Georg (1857), *Poëmata, partim iam ante, partim nunc primum edita*, Lundae, Ex Officina Berlingiana, pp. 142-144.
- FANT, Eric Michael (1775), *Historiola Litteraturae Graecae in Suecia, cuius specimen I. Venia Ampl. Fac. Philos. Ups. praeside Mag. Ioh. Flodero, Graec. Litt. Prof. Reg. et Ord. Publico examini subiicit Ericus Michaël Fant, Stipendiarius Wredianus, Stockholmiensis*, UPSALIAE, Typis Edmannianis, pp. 21-25 [Olaus Martini].
- JOHANNES PAULINUS (Lillienstedt) (2000), *Magnus Principatus Finlandia. Suomen Suuriruhtinaskunta. Vuonna 1678 pidetyn kreikankielisen runopuheen editio, runosuomennos, suorasanaainen käännös sekä tausta ja selitykset*, Tua Korhonen, Teivas Oksala, Erkki Sironen. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seura.
- JOHANNES PAULINUS à Lillienstedt (1694), *Finlandia, epico Carmine depicta. In Illustri Academia Upsaliensi, ante Annos 16. Juvenilis Exercitii causâ Publice decantata*, HOLMIAE, Recusa, Anno 1694.
- LAURENTIUS PETRI GOTHUS (1559), *Strategema Gothici Exercitus Adversus Darium, periucundum, carmine redditum elegiaco. Scriptum ad Illustrissimum Principem ac Dominum, Dominum ERICUM, Suecorum, Gothorum, Vandalorum, &c. electum Regem, VVitebergae, excudebat Laurentius Schuuenck*.
- NORDSTRÖM, Johan (1922), *Laurentius Petri Gothus' Strategema Gothici Exercitus — ett återfunnet humanistepos*, Samlaren, Ny följd. Årgång 3, 1922, pp. 221-276.
- RUNNERBERG, E. (1697), *Europa in luctu, seu Orbis Christiani Lessus et Threnodia ob inopinum et praematurum decessum Desideratissimi sui Pacificatoris Serenissimi atque Potentissimi Principis ac Domini Caroli XI. Suecorum, Gothorum, Vandalorumque Regis... qui Holmiae d. 5. Aprilis Anni M.DC. XCVII, placide diem obiens, terris valedixit*. HOLMIAE, Ex Officina OLAI ENAEI.